І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 74. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го КВІТНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 18, 1957 No. 74. VOL. LXIV.

БРАТСТВО ШОФЕРІВ СТАЄ В ОБОРОНІ БЕКА

ВИКОННА РАДА ОДНОГОЛОСНО ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПРИПИНЕННЯ В УРЯДУВАННІ БЕКА ЯК МІСТОГОЛОВИ АФП-КІО

Ґалвестон, Тексас. — Генеральна Виконна Рада Братства Шоферів оскаржує Виконну Раду Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій в тому, що вона діяла незаконно, коли припинила в урядуванні Дейва Бека як містоголови тієї 15-мільйонової організації. Виконна Рада Братства Шоферів, яка нараджувалася під головуванням Бека, оскаржує провід своєї матірної організаці і в тому, що вона однобічно буде вести слідство проти Бека, яке мало б відбутися в травні цього року, і яке мало б ствердити, чи Бек винний в тому, що привласнював собі братські фонди. Ці обидві резолюції прийнято одноголосно на зборах членів Виконної Ради Братства Шоферів, яке об'єднує 1,400.000 членів. Але в цих рішеннях немає явного розриву Братства Шоферів із своєю матірною організацією АФП-КІО, і з них виходить, що представники організації шоферів могли б з'явитися на слідство, яке вестиме управа матірної організації, коли буде ґарантія, що переслухування будуть відбуватися в об'єктивній атмосфері. Провід АФП-КІО мусів виступити проти Бека і інших провідників організації шоферів тому, що Бек аж 117 разів відмовився відповідати в Сенатській Слідчій Комісії, користаючи з 5-ої поправки до конституції, яка дозволяє свідкові не відповідати, коли він своїми зізнаннями міг би себе оскаржити. Ухвалений проводом АФП-КІО „моральний кодекс" домагається, щоб припинити в урядуванні всіх тих робітничих провідників, які користають із конституційних прав і відмовляються зізнавати на слідстві. Бек обмежився до заяви, що прийняті резолюції говорять самі за себе, і до них немає потреби щось додавати. Містоголова Бр. Шоферів Гоффа, якого в Сенаті оскаржували в привласнюванні собі братських фондів, сказав, що він не хоче вважати резолюцію ані за поразку ані за перемогу для нікого. Він заявив, що Братство Шоферів домагається мати ті права, які йому прислуговують у відношенні до матірного товариства. Сенатор Джан Л. МекКлеллен заявив у Вашингтоні, що Бек під присягою признався, що своїми зізнаннями міг би сам себе оскаржити, і тому з цього виходить, що він провинився проти законів. Сенатор МекКлеллен сказав, що Бек матиме можливість ще раз зізнавати в Сенаті, і тоді зможе сказати всю правду, або знову скористати зі своїх конституційних прав. Покищо немає коментарів збоку проводу АФП-КІО в справі прийнятих резолюцій на зборах Виконної Ради Братства Шоферів. Але ще перед цими резолюціями провідні члени Виконної Ради АФП-КІО заявили, що вони будуть діяти так, як вирішила одноголосно їхня Виконна Рада, домагаючися припинення в уряді Бека як містоголови АФП-КІО, і домагаючися слідства над поступками Бека.

Приспішують будову атомового літака

Вашинґтон. — Команда летунства у відповідь на критику в конґресових комісіях повідомляє, що вже в половині шістьдесятих років цього віку, отже через яких 8 років, можна буде відбути перший лет на атомовому літаку. Цю дату встановив секретар летунства на Підкомісії для Справ Атомової Енерґії в Конґресі. Недавно конґресмен Карл Т. Диргем нарікав на те, що летунство занедбує цю справу. Секретар летунства Донелд А. Кворлес заявив, що треба б річно видавати по 200,000,000 долярів на цей проєкт. Про атомовий літак говорять вже від п'ятьох років. Але в 1953 році припинили плянування будови атомового літака, бо тоді здавалося, що це музика майбутнього. Тепер знову думають про здійснення будови атомового літака, хоч ще 26 лютого ц. року секретар оборони Чарлз Е. Вилсон твердив, що треба б „чуда", щоб можна збудувати атомовий літак, і тому шкода на цю ціль витрачати державні гроші.

ЗДА вимінюють 7,000 вчителів із 27 країнами

Вашинґтон. — Уряд виховання повідомляє, що ЗДА цього року хочуть виміняти 7.000 вчителів, які зможуть виїхати до 27 країн в Европі, Азії, Латинській Америці і Канаді. Ті вчителі, які схотіли б виїхати закордон, діставатимуть запомогу згідно з законом Фулбрайта. Виїхати закордон могли б вчителі, які відповідають таким вимогам: 1. які мають вчительські кваліфікації („бакалявр"), 2. Американські громадяни. 3. Три роки вчительської практики. 4. Добрий стан здоров'я і 5. Знають чужі мови. В виміні вчителів можуть бути такі категорії: 1. Між ЗДА і Канадою учителі цих двох країн можуть мінятися працею і діставати винагороду зі своїх шкіл, в яких постійно працюють. 2. Американський вчитель дістає відпустку і винагороду в валюті тієї держави, до якої виїхав. 3. Американський вчитель працює в заприязненій країні і дістає платню згідно з законом Фулбрайта. 4. Американські вчителі можуть дістати стипендії на літні виїзди до Франції, Італії або Німеччини. З учителем можуть їхати і члени його родини.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** виїде на 10-денний відпочинок до Оґести в Джорджії, де проведе Великодні свята. В середу 17-го квітня Айзенгавер відбуде пресову конференцію і буде присутній на Раді Крайової Оборони. У четвер перед полуднем він проводитиме засіданням свого кабінету, а по полудні відлетить до Джорджії.

● **У понеділок 15-го квітня** листоноші Ню Йорку мусіли рознести 16 мільйонів листів, бо в суботу пошта не урядувала внаслідок браку фондів. Таке велике число поштових посилок буває тільки перед Різдвом.

● **59-річний колишній прем'єр Антоні Іден,** що перебуває в шпиталі у Бостоні, в суботу 13 квітня перейшов операцію. Почуває він себе добре. Його годують дожильно. В шпиталі він має лежати ще три тижні.

● **Мадярська артистка Зша Ґабор** домагається 40,000 долярів у власниці „сальону краси" Гелен Янґ, що зробила їй „ондуляцію" після якої в артистки почало випадати волосся. Суд відбудеться в Санта Моніка, Каліфорнія.

● **У Москві, Айдаго,** засуджено на ув'язнення до 25 років студента університету П. Д. Матовіча, який підпалив університетську бурсу, при чому в огні згинуло три студенти.

● **21-річний чистій вікон Рол Колон** висів 20 хвилин у повітрі, не прив'язавши себе як слід до вікна кам'яниці на Миртел Евню в Брукліні. Робітники, спустивши з гори шнур, допомогли йому дістатися до вікна.

● **Корпорація „Ротор-Крафт"** в Ґлендейлі сконструювала маленький гелікоптер, який коштуватиме його лише 1,000 долярів. Він має два мотори, які важать по фунтові. Вояк на цьому гелікоптері матиме велику рухливість.

Пошта працюватиме знову нормально

Генеральний поштмайстер Артур Е. Соммерфілд

Вашинґтон. — У вівторок дня 16 квітня увечорі през. Айзенгавер підписав ухвалений Конґресом закон про асиґнування додаткових 41,000,000 долярів на продовжування нормальної поштової служби у ЗДА. У зв'язку з цим генеральний поштмайстер Артур Е. Соммерфілд сповістив, що поштові операції, припинені мин. тижня, будуть знову найдалі до 24 годин відновлені по всіх поштових урядах у ЗДА. Водночас із цим Соммерфілд висловив свою вдячність з приводу прихильного вирішення Конґресом справи асиґнувань для пошти і заявив, що керівництво пошти зробить всі заходи для того, щоб пошта діяла нормально і щоб її праця відбувалася по змозі якнайбільш ощадно. Поштові уряди будуть відкриті на протязі 8 і пів години кожного дня, починаючи від понеділка до п'ятниці включно і в суботи працюватиме пошта, як і досі, до полудня. Пляни про припинення висилання посилок третьої кляси і про неприймання поштових переказів не будуть здійснені. Закон про асиґнування 41 мільйона для пошти перейшов у палаті Репрезентантів без довших дискусій і в Сенаті його прийнято на протязі трьох хвилин.

Майнер і Форбес — кандидати на губернатора Ню Джерзі

Трентон. — Згідно з дотеперішніми вислідами правиборів, що відбулися у вівторок цього тижня у стейті Ню Джерзі, одиноким кандидатом демократичної партії на губернатора вийшов дотеперішній губернатор Роберт Б. Майнер. На списку республіканської партії здобув велику більшість голосів стейтовий сенатор Мелколм С. Форбес, (за тимчасовим підрахунком 163,275 голосів). Його суперник стейтовий сенатор Вейн Дюмонт, мол. здобув у цих правиборах тільки 95,179 голосів (за тимчасовим підрахунком). Губернатор Майнер одержав величезну більшість голосів зареєстрованих демократичних виборців і не вичікуючи на остаточний вислід правиборів, виїхав на вакації до Флориди. Виїжджаючи, він заявив, що йому байдуже, хто буде його контркандидатом на республіканському списку. Республіканський номінат на губернатора Форбес, одержавши повідомлення про свою перемогу, заявив, що він вестиме завзяту виборчу кампанію, щоб стати губернатором Ню Джерзі і закінчити майже чотирирічну політику „поплескування по лечу і стискання рук", здійснювану демократичним губернатором Майнером.

Армія зменшила на половину кару двом капралям зрадникам

Вашинґтон. — Команда армії на половину зменшила кару тюрми капралям Едвардові Дікенсові і С. Дж. Бачелерові, які не хотіли спочатку вертатися до ЗДА з корейського полону, боячися кари за співпрацю з ворогом. Коли вони пізніше вернулися до цієї країни, їх засуджено за допомогу комуністам. Дікенс дістав 10 років тюрми, а Бачелер 20. Тепер Дікенсові зменшили кару до 5-ох років, а Бачелерові до 10-ох. Обидва вони відбувають кару в тюрмі в Форті Лівенворт, Кензо. Дікенсон зможе вийти на волю вже 8 січня 1958 року, бо перебуде третину кари, а Бачелер міг би побачити волю 17 червня 1961 року, якщо його поведінка у в'язниці буде добра. (Він був засуджений до смертної кари, але командант 4-ої армії зменшив йому кару до 20-ти років).

ЗАМАХ НА АНТЕ ПАВЕЛІЧА

Буенос Айрес. — В середу 10 квітня ц. р. хорвати в Арґентині, як і у всьому світі, святкували ХУІ річницю відновлення своєї державної незалежности, проголошеної в Заґребі в 1941 році. Властиво в Буенос Айресі прилюдні маніфестації були перенесені на неділю 14-го квітня, коли після покладення за тутешнім звичаєм, вінка перед пам'ятником генерала Сан Мартіна Визвольника, в сальоні великого кінематографа „Фльоріда" мала відбутися Академія з участю не тільки відомого хорватського чоловічого хору „Ядран", що, сформувавшись ще в Італії, переїхав в 1947 р. у повному складі 60 чоловіка до Арґентини і досі затримав свої кадри і високий мистецький рівень, але й танцювальної української групи студентів, що своєю участю в національному хорватському святі мала підкреслити приязні відносини, що постійно існували в Арґентині між українською і хорватською національними спільнотами. Проте, і самий день 10 квітня, як день національного свята, був відзначений відповідним актом більш інтимного, менш прилюдного, характеру.

В ньому брав участь і Анте Павеліч, „Поґлавнік", себто голова незалежної хорватської держави, що стала у другій світовій війні по боці Німеччини й Італії, і, по програній була включена в склад комуністичної Юґославії на чолі з Тітом. Для величезної маси хорватських еміґрантів, що мусіли втікати від комуністичного тітовського режиму і продовжували плекати ідеали державної й національної незалежности, д-р Павеліч, що тим часом заробляв собі на прожиток фізичною працею, як звичайний дрібний будівничий невеличких будівель, залишався й далі живим символом втраченої державности і, як такий, користується великим авторитетом та пошаною серед своїх земляків, і не меншою ненавистю серед ворогів хорватської незалежности.

Коли д-р Анте Павеліч в середу 10 квітня, після участи в національному святі, вертався додому в Ломас де Пальомар, (передмістя столиці, де він живе з дружиною й донькою в невеличкій хатині) у кількох кроках від дому хтось із віддалі 7 м. вистріли в нього з револьвера чотири рази. Потім ще два рази — ці останні кулі влучили: одна — під праве перевело (дужку), друга — біля другої хребтової кістки. Це було о год. 21. Користуючись темрявою, напасник утік. Д-р Анте Павеліч мав ще досить сили, щоб дійти додому, звідки його негайно завезли до сирійсько-лібанського шпиталю. Лікарі сконстатували, що рани не загрожують життю. Коли Анте Павеліча запитали, кого він підозріває в замахові, він відповів: — Юґославських комуніс-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Комісія ОН виготовляє звідомлення про Мадярщину

Об'єднані Нації. — Спеціяльна 5-членна Комісія Об'єднаних Націй, обрана Генеральною Асамблеєю для прослідження минулорічних подій на Мадярщині, закінчила переслухування свідків і збірання речевих матеріялів та займається тепер виготовлюванням свого звідомлення. Вона перебуває тепер у Женеві, де перевірює всі зібрані матеріяли і зладжує свій звіт. Вона перевела 59 приватних і три публічні сесії в Ню Йорку, Женеві, Римі, Відні і Лондоні й переслухала 111 свідків. Її звіт буде оприлюднений в Ню Йорку в найближчому місяці. Її найбільшою слабістю — за висловом її речника — був брак змоги допомогти мадярському народові оборонити свою свободу проти совєтського агресора. Комісія не змогла теж виконати найповажнішого доручення, що його дістала від Генеральної Асамблеї, а то — прослідити відносини власними очима на Мадярщині, бо її не пустив туди уряд Яноша Кадара. Однак Комісія — казав її речник — заманіфестувала признання Об'єднаних Націй до своєї відповідальности за долю мадярського народу. Головою Комісії є Альзінґ Андерзен, колишній данський міністер, а її речником К. Ц. О. Шанн, австралійський амбасадор на Філіпінах. Іншими членами Комісії є представники Уруґваю, Тунізії і Цейльону. Велика частина переслуханих свідків просила не оприлюднювати їх прізвищ з уваги на долю їхніх родин на Мадярщині.

Хрущов ударив у примирливий тон

Москва. — Нікіта Хрущов, який виробив собі вже сумну славу своїми грубими виступами при різних нагодах та ображуванням чужинних дипломатів зневажливими висловами і погрозами під адресою їхніх країн, несподівано вдарив вночі з неділі на понеділок цього тижня в надзвичайно примирливий тон під адресою закордонних дипломатів та взагалі міжнародних відносин. Він виголосив промову на прийнятті в балевій залі готелю Совєтская Гастініца з нагоди приїзду до Москви за приказами альбанської комуністичної делеґації під проводом альбанського прем'єра-диктатора Енвера Гокси. Хрущов знову промовляв по лінії „співіснування" двох політично-економічних світів, які, мовляв, живуть разом на одній плянеті і не можуть перенестись на іншу. Зокрема Хрущов заапелював до альбанських гостей, щоб вони поправили свої дуже погані взаємини з сусідньою Юґославією і висловив „надію", що також між СССР і Юґославією настануть кращі взаємини. „Мусимо поправити цю ситуацію — заявив він — бо не можна осягнути ідеологічної єдности через ніч. Вона вимагає постійного зусилля. Але я оптиміст". Хрущов при цій нагоді попросив юґославського амбасадора Велька Міцуновіча, який стояв позаду, підійти ближче і випив з ним тост. Він заявив теж під адресою приявного норвезького амбасадора, що „ми є приятелі, хоча нам не подобається НАТО". Те саме він сказав до французького амбасадора. Невідомо — зазначують коментарі — чи це був черговий п'яний відрух Хрущова, чи продумана зміна тактики, після того, як може кремлівські диктатори усвідомили собі, що остання серія шантажево-погрозливих листів-нот Булґаніна і побрязкування шаблею Жукова викликали протилежний до бажаного комуністами наслідок у міжнародному світі.

Конференція роззброєння проходить під знаком атому

Лондон. — Центром уваги нарад Підкомісії ОН для справ розброєння, які ведуться у Лондоні, стала суботішня пропозиція американського головного делеґата, Геролда Стассена, щоб від 1958 року весь атомовий матеріял зужитковувати виключно для мирових цілей та щоб заключити міжнародний договір про обмеження продукції ядрової і звичайної зброї. Ціле засідання, яке відбулось в останній понеділок, було виповнене запитами совєтського делеґата амбасадора Зоріна, про різні подробиці того американського пляну. За коментарями англійських і американських часописів, деталізовані запити Зоріна віддзеркалювали поважне зацікавлення американським пляном у Москві. Цей плян, мовляв, викликав серед совєтських політиків і військовиків сензацію як перший конкретний і цілком реальний відворот від наставлення на ядрову зброю, як найважливішу у найближчій війні. Тому — за часописними твердженнями — не є виключене, що Совєти погодяться на нього. Але — очевидно, реальність того пляну залежатиме від створення передумови, якою є покликання до життя міжнародної контрольної системи. В усякому разі, за твердженням часописів, теперішні наради над розброєнням — роблять враження найповажніших від часу існування тієї Підкомісії, себто за останніх три роки.

ПІДПИСУЄ АНТИДИКТАТОРСЬКИЙ ДЕКРЕТ

Тимчасовий президент Арґентини Педро Арамбуру підписує декрет про покликання Установчого Зібрання, завданням якого мало б бути прийняття доповнення до арґентінської конституції в напрямку обмеження влади кожночасного президента Арґентини і протидіяння диктаторським тенденціям на цьому становищі.

СУЕЗ ЗНОВУ ПРЕДМЕТОМ НАРАД У ВАШИНГТОНІ

ПРЕЗИДЕНТ І ГЕРТЕР ОБМІРКОВУЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕДАЧІ ТІЄЇ СПРАВИ РАДІ БЕЗПЕКИ ОН

Вашинґтон. — През. Айзенгавер нараджувався у вівторок 16 ц. м. з урядуючим заступником державного секретаря Християном Гертером над теперішнім станом конфлікту за Суез. Зокрема річ ішла про те, чи З'єдинені Держави разом із Англією і Францією мають зажадати скликання Ради Безпеки Об'єднаних Націй для справи Суезу. Обидві названі західньо-европейські великодержави схиляються до цієї думки, дармащо Франція узалежнює вирішення цієї справи цілком від думки З'єдинених Держав. Річ в тому, що від довшого часу ведуться тайні дипломатичні переговори між З'єдиненими Державами і Єгиптом, при чому сам американський амбасадор в Каїро Гейр мав уже кільканадцять конференцій з єгипетським президентом Нассером і міністром закордонних справ д-ром Фавзі. Подробиці цих конференцій не оприлюднено, але за часописними інформаціями головною темою спору є промовчання Єгиптом в його останньому меморандумі про спосіб адміністрування Суецьким каналом вже після того як він відкритий повністю для корабельного руху, 6-ох принципів, прийнятих на терені Об'єднаних Націй користувачами Суезького каналу і Єгиптом. Із тих шістьох принципів найважніший той, в якому кажеться про відділення Суезького каналу від політики. Спірними справами є теж справа оплат, їх висота і право стягання їх, участь користувачів каналу в справах не то адміністрації, а вирішування всіх робіт, зв'язаних з поширенням і направою каналу, можливість вирішувати спори між користувачами і Єгиптом і багато інших подібних подробиць. ЗДА буцім то настоюють, щоб списано нову міжнародну умову між користувачами каналу і Єгиптом, а Єгипет вважає, щоб згаданий вище меморандум треба просто зареєструвати в Об'єднаних Націях і він буде достаточним зобов'язанням Єгипту без окремого договору. Рада Безпеки зійшлась би тоді, коли б ЗДА дійшли до переконання, що дальші розмови з Єгиптом не доведуть до конкретного порозуміння. Проте Англія вважає що перенесення цих розмов на публічний терен Ради Безпеки послабить ситуацію Єгипту. Однак приявність на Раді Безпеки СССР з його правом „вета" робить сумнівним будя-який успіх з таких нарад. В усякому разі, нарада Президента з Х. Гертером вказує на те, що справа Суезу ввійшла в вирішну стадію, тим паче що кілька американських кораблів наближується до Суезького каналу. Хоч Суезький канал відкритий для плавби, проте американські кораблі трималися від нього здалеку, чекаючи передусім на вирішення справи оплат за перейзд.

Англія залишиться сильною мілітарною потугою

Лондон. — Навіть після переведення всіх редукцій у збройних силах, що їх плянується на кілька років вперед, Англія все одно залишиться після З'єдинених Держав найсильнішою військовою потугою — заявив англійський міністер оборони Дункан Сандіс, відкриваючи у вівторок 16 квітня дводенну дебату в палаті громад над Білою Книгою про нову англійську військову політику, яка наробила стільки шуму в цілому світі. Дункан висловив переконання, що коли тільки З'єдинені Держави удосконалять ракети до такого ступня, що вони матимуть силу лету на 5,000 миль, тоді й Америка зревідує свої стратегічні пляни і забере з Европи важкі літаки та частину суходільних військ. Зате Дункан поклав натиск на приявність в західній Европі та на інших базах довкола СССР з'єднань керованих ракет і бомбардувальників із атомовою зброєю, щоб Совєти знали, що кожна їхня аґресія проти західньої Европи зустрінеться негайно з нищівною відплатою.

В Йорданії переводиться чистку від комуністів

Амман. — Король Йорданії 21-річний Гуссейн і його новий прем'єр Фахрі Халіді рішені — за твердженням тамошніх західніх кореспондентів — перевести чистку державної адміністрації і війська від комуністичних елементів, які вкралися туди за урядування Сулеймана Набульсі. Хоч в йорданській частині Єрусалиму і місті Наблюс відбулися невеличкі демонстрації комунофільських студентів, проте політична ситуація в Йорданії спокійна і робить враження, що король із вірним йому військом цілком панує над нею. Чи королеві Гуссейнові вдасться відтягнути Йорданію від просовєтського курсу політики Єгипту і Сирії, покажеться швидко по тому, чи новий йорданський уряд запросить спеціяльного американського амбасадора Джеймса Ричардса для вислухання його виясиень, що таке доктрина Айзенгавера і як Йорданія могла б скористати з американської економічної допомоги. В Сирії і Єгипті буцімто офіційно примирились з подіями в Йорданії, покладаючись на приявність в новому уряді кол. прем'єра Набульсі, як міністра закордонних справ.

У СВІТІ

● **Пані Елізабет Гілборн** з американського Бюра Здоров'я, що допомагає Йорданії, і пані Ерл Валстром, дружина урядовця амбасади ЗДА, наочно переконалися що в тій країні відбувся політичний переворот, після того, як ідучи по місті автом, раптом побачили себе оточеними озброєними бедуїнами, які гострим тоном запитали: „Чи ви льояльні до короля, чи може комуністи?!" На щастя, водій-араб пояснив, що це американки, і войовничі оборонці короля Гуссейна дали американкам спокій.

● **Ізраїльський уряд** рішив скасувати англійську мову, як одну з урядових мов в Ізраїлі. Після цієї реформи залишилися б в Ізраїлі ще дві урядові мови — жидівська й арабська. Відповідний закон мусить перейти в парляменті.

● **У Касабляниці, в Марокко,** вломники розбили касу в американській Експрес Компані на американській військовій базі і забрали 85,714 долярів.

● **Французький уряд** вперше оприлюднив, що від початку війни в Альжирі брало в ній участь 700,000 вояків із Франції. Проте, в повідомленні уряду не сказано, скільки їх там є тепер. Французьке командування змінює військові формації, висилаючи одні й відкликуючи інші.

● **З Англії** виеміґрувало від кінця останньої війни 1,200,000 осіб, здебільша до Австралії, Канади й Нової Зеляндії. Ці люди вважають, що з своїми ощадностями чи фаховим знанням зможуть знайти кращі й легші умовини життя в названих країнах, аніж в дорогій і перенаселеній Англії. Щорічна еміґрація з Англії пересічно 120,000 осіб зрівноважується приблизно такого самою іміґрацією з континентальної Европи (втікачі з-поза залізної завіси й різні фахівці), Ірляндії та Західньої Індії.

СВОБОДА — SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОРОЛІВСЬКИЙ ПЕРЕВОРОТ

Політична увага світу вже приблизно пів року звернена на Середній Схід, а кілька днів зосереджена вона, зокрема, на Йорданії, дармащо ця невеличка країна грала досі чи не останню ролю в цілому середньо-східньому політичному комплексі. Можливо, що саме тому вона й стала тепер осередком уваги, бо її, з одного боку, намагалась використати для своїх цілей нова міжнародна змова, яка майже живцем взята з недавньої історії, а з другого — її молодий володар, король Гуссейн, мав досить відваги й рішучости, щоб тій змові протиставитись і її знівечити. Так прийшло до королівської революції.

Публічна опінія світу вже звикла до того, що всілякі революції та перевороти скеровується проти володарів. Тим часом у Йорданії сталося навпаки — переворот вчинено не проти короля, хоч такий пляновано, але вчинив його король проти тих, що планували замах не так на нього, як на народ його країни. Що більше, король Йорданії перевів переворот проти тих, хто хотів використати незамітну досі Йорданію для своєї змови, що сягає далеко поза межі не тільки Йорданії, але й всього арабського світу.

Події відомі з щоденних повідомлень. У королівстві Йорданії був при владі лівий уряд, на чолі якого стояв „поміркованo-лівий" голова впливової національно-соціялістичної партії Сулейман Набульсі, але в склад якого входили вже менше поміркoвані ліві елементи, що поступово опановували адміністрацію країни і, зокрема, армію. Країна з таким урядом і режимом мусіла стати іграшкою у змові, яка до подробиць нагадує, хоч і на меншу скалю, ту справді велику змову, що стала головною причиною другої світової війни, а саме змову між Гітлером і Сталіним.

Обидвох цих архизмовників уже немає між живими, але з ними, на жаль, не пропала ще їхня політика. Сталін помер, але Москва продовжує його закордонну підривно-воєнну політику, і нові володарі в Кремлі в цьому одверто признаються. Їх партнером у цій політиці на Середньому Сході став амбітний президент Єгипту Нассер, який також, подібно до Гітлера, демагогічно використовує слушні національні аспірації єгипетського народу, розвиває, при допомозі Москви, шляхетний сам по собі арабський націоналізм у якийсь новий арабський расизм, що — як і кожна демагогія — знаходить податливий ґрунт серед розбурханих мас, які можуть легко стати тлом і предметом каригідних експериментів збоку домашніх та чужих змовників.

Саме проти таких можливостей і був скерований переворот, що його в останніх днях перевів відважний король Йорданії. Він насамперед відставив податливий на чужу змову уряд, забезпечивши собі рівночасно льояльність армії. Рішуча акція монарха переполохала змовників обидвох відгалужень, московського і нассерівського, які — кажучи словами Цезаря — шукали порятунку в утечі під опіку своїх протекторів. Тим часом королеві пощастило приєднати для своєї акції ряд найвидатніших політиків країни, він призначив нового прем'єра в особі зорієнтованого на Захід втікача з Палестини, д-ра Халіді, якому з черги пощастило створити новий уряд і включити до нього також поміркованo-лівого попереднього прем'єра Набульсі. У своїй акції король Гуссейн мав виразну моральну підтримку іншого прозахідного арабського володаря, короля Савді, вишколений англійцями та добре озброєний американцями Арабський Легіон, який міг би в потребі додати до моральної ще й цілком реальну допомогу королеві Йорданії.

Сьогодні важко сказати, чи вже закінчено йорданську кризу цим королівським переворотом. Але в кожному разі змовники з Москви і Каїра зазнали сильного удару, що його мірилом може бути вибух непогамованої люті, якою Москва і Нассер зустріли акцію йорданського короля.

Доброю характеристикою для королівського перевороту в Йорданії може бути також відгомін цієї події на Заході. З того бо відгомону виходить, що західні країни аж ніяк не вважають короля Гуссейна за „свого" в тому розумінні, що він діяв на їх замовлення, як це суґерує пропаґанда з Москви і Каїра. Навпаки, Йорданія вже після королівського перевороту виразно проголосила свою невтральність у великодержавних спорах, як теж ні в чому не послабила своєї солідарности з іншими арабськими державами у їхньому наставленні проти Ізраїлю. Але Йорданія не хоче бути іграшкою в руках змовників, і не хоче полагоджувати насильством своїх суперечностей із сусідами. В цьому й полягає суть королівського перевороту, який вже тим самим поставив Йорданію по боці Заходу.

ДОТЕПЕРІШНЯ ПРАЦЯ 85-го КОНҐРЕСУ

Минула вже половина четвертого місяця, як новообраний 85-ий Конґрес почав свою законодатну працю, яку він повинен закінчити десь наприкінці липня. Варто приглянутися, що вже досі зроблено, щоб пізнати, чи праця йде таким темпом, який дозволить її закінчити в приписаному часі.

Звичайно буває так, що Конґрес в перших місяцях своєї сесії працює дуже повільним темпом, довго дискутуючи над окремими законопроєктами. Коли ж надходить липень, тоді з поспіхом „перемелює" законопроєкти, а до деяких навіть не має часу взятися, бо під час спеки конґресмени думають про те, щоб якнайскорше виїхати на відпочинок або відлетіти закордон, щоб на місці вивчати політичні проблеми.

Практика попередніх років повторюється і цього року. Правда, працю 85-го Конґресу може сповільнювати й та обставина, що уряд створений з членів Республіканської партії, а більшість в обох палатах Конґресу мають демократи. Проте тут треба ствердити, що республіканський Президент має клопіт не тільки з демократичними членами Конґресу, а й з деякими республіканцями.

Недавно преса повідомила, що республіканські конґресові провідники просили Айзенгавера використати свій особистий вплив на те, щоб Конґрес прихильніше поставився до його законодатної програми та, щоб законодатна частина уряду працювала в швидшому темпі, бо інакше урядові законопроєкти або зовсім не будуть ухвалені, або Конґрес прийме їх в редакції несприйнятливій для уряду.

Треба підкреслити ще й те, що проти урядової програми виступають не тільки демократи з опозиційної партії, але й численні республіканські члени Конґресу домагалися зменшення бюджету тоді, коли сам Президент був проти того. Голова республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд гостро виступив проти товарообміну з Польщею, хоч уряд підтримував законопроєкт про допомогу урядові Гомулки, щоб тим способом дати йому можливість хоч трохи увезалежнитись від Москви.

Балянс праці теперішньої сесії Конґресу після трьох з половиною місяців від її початку представляється гірше як в попередніх роках. Досі Конґрес прийняв тільки два важливіші законопроєкти.

Один із них — це так звана доктрина Айзенгавера про фінансову допомогу державам Середнього Сходу. Цей законопроєкт прийнято з двомісячним спізненням, хоч Президент просив про негайне його ухвалення з огляду на напружену політичну ситуацію в тому районі світу.

Другий, прийнятий Конґресом законопроєкт, мусів бути ухвалений до 1-го квітня, бо інакше з тим днем були б зменшені податки від продажу деяких товарів і від корпорацій. Конґрес прийняв цей законопроєкт за 5 хвилин перед 12-ою годиною і тим способом врятував державній скарбниці три більйони долярів.

Поза цими двома законопроєктами, Конґрес не вирішив жадної справи більшого значення. Правда, Палата Репрезентантів прийняла ряд окремих законопроєктів, в яких зменшила бюджет на більш як один більйон долярів. Над цими пунктами бюджету радитиме ще Сенат, який зможе збільшити видатки, обкроєні в Палаті Репрезентантів.

Президент Айзенгавер дбає про те, що вважає за найважливіше для своєї програми, а саме — про допомогу закордонові, або як він називає, законопроєкт про взаємну допомогу, який він вважає за вітальний для безпеки ЗДА, коли на неї дивитися з довшої перспективи. Але і в цьому пункті урядової програми стоять важливі перешкоди. В Конґресі чути голоси, які домагаються поважного зменшення суми, призначеної на допомогу закордонові, а деколи чути й домагання, щоб її зовсім зліквідувати. Білий Дім мусить напружити всі свої сили, щоб законопроєкт в цій справі щасливо проплив понад тими підводними рифами, які насторожені проти видатків на взаємну допомогу.

Досі ще майже нічого не зроблено для ухвалення таких важливих законопроєктів, як допомога уряду на будову шкільних будинків, оборона громадянських прав і зміна іміґраційного закону. Досі обговорювано два перші законопроєкти тільки в конґресових комісіях, а законопроєкту про зміну умов іміґрації ще навіть не порушували.

Нічого досі не зроблено в такій важливій справі, як справа членства ЗДА в Організації Торговельної Співпраці, хоч Президент недавно домагався, щоб Конґрес і цього року не занедбав її, як це вже було на попередніх сесіях.

Законопроєкти про права стейту для Гаваїв і Аляски покищо знаходяться в стадії переслухання в конґресовій комісії, як це вже було в попередніх Конґресах. І так само з цілим рядом інших законопроєктів, про які Айзенгавер говорив у своєму зверненні Про стан Унії в січні цього року.

Конґрес не поспішає здійснювати і тих обіцянок, про які говорили члени обох партій під час виборчої кампанії. Правда, в останніх днях чути щораз голосніші розмови про зменшення прибуткових податків, які виборці чули на початку цієї сесії. Поважні економісти називають ці розмови невідповідальними, бо ніхто ще не знає, яка буде податкова надвишка і наскільки вдасться зменшити запроєктований Айзенгавером бюджет, бо від цих двох умов узалежнюють зменшення податків навіть прихильники цієї справи.

А проте, досі минула тільки половина часу, призначеного на першу сесію 85-го Конґресу. Все ще може поправитися, і Конґрес може ще здійснити ту законодавчу програму, яку запропонував йому уряд і яку окремі члени законодатного тіла обіцяли своїм виборцям, коли старалися здобути їхні голоси в листопаді минулого року.

ЦИНІЧНЕ ЗАПРОШЕННЯ

Коли 4 листопада минулого року совєтські танки втопили в крові повстання мадярських борців за волю, а заклик Ради Безпеки і Генеральної Асамблеї ОН щодо негайного відкликання совєтських військ прозвучав як голос вопіющого в пустині, Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла постанову про вислання на Мадярщину спеціяльної комісії, яка дослідила б там ситуацію. Проти цієї резолюції голосували Совєти та всі їхні сателіти, в тому числі й комуно-мадярський репрезентант в ОН. Отож наперед було відомо, що ця резолюція так само зависне в повітрі, як усі попередні, що йшли всупереч волі й інтересам Москви. Все ж генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд вислав 8 листопада м. р. листа до Москви і Будапешту в справі допущення делегатів Об'єднаних Націй. Через два дні він ще раз висловив у листі до Москви „переконання і надію", що совєтський уряд „допоможе" Об'єднаним Націям і вплине на мадярський уряд, щоб той дозволив делегатам ОН прибути до мадярської столиці і щоб вони могли на мадярській території свобідно порушуватись, виконуючи призначену їм місію. Комуно-мадярський уряд, рішуче відмовивши права Об'єднаним Націям „втручатись у внутрішні справи Мадярщини" не допустив до Будапешту і самого Гаммершилда, заявивши тільки, що не матиме нічого проти приїзду Гаммершилда „в пізнішому часі". Однак, коли незабаром після того Гаммершилд виїхав до Середньої Европи для інспекції частин міжнародної поліції, зібраних біля Неаполю, — комуно-мадярський уряд „не добачив" Гаммершилда в недалекому сусідстві мадярських кордонів і не згадав ані словом про можливість його приїзду до Будапешту. Аж 12 квітня ц. р. представник Мадярщини при ОН вручив Гаммершилдові ноту, в якій мадярський уряд заявляє, що він, мовляв, „радо привітає" генерального секретаря Об'єднаних Націй, коли тільки він захоче прибути до Будапешту.

Цей крок комуно-мадярського уряду є одним із безконечного ряду доказів безприкладного в новітній історії цинізму. Всі резолюції Об'єднаних Націй в справі Мадярщини, включно з резолюцією Генеральної Асамблеї з 10 січня ц. р. прийнятою 59 голосами проти 8-х, про покликання до життя 5-членної комісії для дослідження подій на Мадярщині, були прийняті в дусі чартеру Об'єднаних Націй, по лінії права мадярського народу на волю і незалежність. Не давши мадярським борцям за волю тієї збройної допомоги, якої вони благали в своїх розпучливих радіозакликах до вільного світу, вільний світ хотів заманіфестувати бодай своє співчуття мадярам, обманюючи себе водночас надією, що ану ж вдасться шляхом переговорів і переконувань вплинути на Москву, щоб вона перестала дивитись на Мадярщину, як на свою колонію, чи бодай перестала поводитись в тій колонії за найгіршими зразками перших колоністів, які вогнем і мечем значили свої перемоги в Африці й Азії. Ці надії виявились, очевидно, цілком наївними, бо Москва стала на офіційному становищі, що все те, що сталося і діється на Мадярщині, є „внутрішньою справою мадярського уряду і совєтських збройних сил, запрошених мадярським урядом допомогти йому перебороти контрреволюційну спробу, інспіровану закордонними імперіялістами". Уряд Яноша Кадара загострював свою мову і фразеологію в міру того, як поступала вперед „пацифікація" Мадярщини. Коли він спершу говорив про вільні вибори, про тимчасове стаціонування совєтських військ на Мадярщині, про право робітників боротися за свої інтереси, — то вже під час своєї останньої візити в Москві він заговорив мовою большевицьких опричників: про контрреволюційних бунтарів на послугах чужих імперіялістів, про фашистську змову проти робітничо-селянської влади і про „народну демократію", як єдино можливий на Мадярщині державний устрій, у тісному — очевидно — союзі з СССР та під його „ідеологічним проводом".

Запрошення, звернене тепер до Гаммершилда, є подвійним персональним поличником для цього дипломата. Коли генеральний секретар ОН 4-го грудня минулого року заповів був свій виїзд до Будапешту, то він покладався на свою славу ультра-невтрального та примирливого посередника і на свій авторитет репрезентанта Об'єднаних Націй. Він думав, що коли навіть не допущено цілої Комісії ОН, то комуністи не зважаться замкнути двері перед ним самим. Він переконався дуже швидко й дуже радикально, що для комуністів не існує авторитетів у світі поза їхнім інтересом. Теперішнє запрошення його до Будапешту поглиблює попередню образу, бо воно приходить тоді, коли безпредметовою стала політична ціль такої подорожі. В теперішній атмосфері терору ніяке переслухування людей на Мадярщині про події, що мали місце в жовтні-листопаді минулого року, неможливе. Мадярські громадяни переконались аж надто болюче, що вільний світ — це той Бог, який високо, і той „цар", який є далеко, а доля їхня залежить від комуністів, які є близько. Та й усі найактивніші і найвідважніші, що були на Мадярщині, опинились або за кордоном, розсіяні тепер по різних країнах Заходу, або по в'язницях і на засланні, невідомо, де. Зовнішні сліди боїв у великій частині затерто, навіть могили повстанців позникали із скверів і парків, а тіла їх ексгумовано і поховано на цвинтарях. А в політичній дійсності відбудовано цілком давній поліційний режим, що не боїться вже ніякого переслухання і що для нього Гаммершилд не є грізнішим і достойнішим гостем, аніж будь-який пересічний скандинавський чи американський турист.

І тому — як твердять коментатори — Даґ Гаммершилд не дуже буде поспішати із прийняттям цих „запросин". Його подорож до Будапешту у теперішніх обставинах була б не вигрою принципу справедливости, а наругою над цим принципом, як є нею самі ті цинічні запросини.

РОСІЙСЬКА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ В „НАУЦІ ІСТОРІЇ" А. ТОЙНБІ

(2)

Представники крайнього московського зелотизму були старовіри, які з надзвичайною впертістю відкидали найменші зміни в московському звичаю, твердячи, що новини, принесені із Заходу, підривають вітальні сили московської душі, тобто її віру; що Росія є одинока в своєму роді — ліпша і краща від інших народів; що вона має осібне Богом дане призначення вести цілий християнський світ. Російські геродіянці мали таку саму віру у вищість Росії, але хотіли її впорядкувати на західній лад з доброю армією. Вони здавали собі справу з того, що всяка відсталість веде до програної і упадку. Тон російській політиці до 1917 р. надавали геродіянці, по тому році — російські зелоти-комуністи.

Не можна думати, що обидві групи були стовідсотковими геродіянцями чи зелотами. В деяких справах геродіянці діяли як зелоти, а зелоти — як геродіянці. Як приклад такого існування взаємосуперечних елементів в московській душі наводить Тойнбі долю українців та білорусинів, які після розбору Польщі стали царськими підданими. Петербурзькі бюрократи-геродіянці, що в душі були байдужі або мали притаєну погорду до всякої релігії, потрактували своїх нових підданих зі Заходу і їхню релігію з незвичайною нетерпимістю і брутально перевели їх на московське православіє. Думаю, що в новому виданні „Науки історії" цей розділ буде доповнений згадкою про ще брутальніше знищення російськими комуністами Української Православної — та Української Католицької Церкви при толерантній поставі до московської Православної Церкви.

Один раз виступила російська інтеліґенція одностайно в березні 1917 р., коли весняні події показали величезну слабість російського державного твору, що йшов до загибелі. Розхитану імперію геродіянці хотіли врятувати під проводом Керенського, переставивши її на демократичні рейки. Ця справа, як відомо, провалилася. Виявилося, що плечі російської інтеліґенції затендітні, щоб піднести та вдержати тягар демократичної республіки. Ця будівля почала валитися, бо геродіянці не мали сили, досвіду та продуманого пляну, що зробити з владою та державою, яку вони несподівано захопили. Рятувати імперію прийшли за п'ять хвилин перед дванадцятою російські зелоти-комуністи під проводом Леніна. Вони з легким серцем викинули з російського потапаючого корабля, як непотрібну та безвартісну річ, увесь православно-християнський багаж, що його їхні попередники представляли цілому світові як неоціненний скарб, і прийняли, як нову релігію, третьорядну західню доктрину Маркса, бо вона давала їм вигляди на розвиток технології та на пропаґанду за границею. Ці зелоти скоро потрапили на знаний їм добре шлях російського деспотизму та імперіялізму, і візією Третього Риму, поширеною на цілий світ, потягнули за собою російську інтеліґенцію. Вони вивели російський корабель на спокійні води. Чи цілком його врятували — не можна ствердити, каже А. Тойнбі, бо історія не дала ще доказу, що на довшу мету безкарно можна перебирати одні первні чужої цивілізації, не беручи інших, як це роблять російські комуністи із західньою технологією.

Суттєвого значення цей поділ на геродіянців і зелотів не має, як сказав дуже визначний представник російської інтеліґенції минулого

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ ВІСТКИ ПРО СУД ЗА ПІДПАЛ „УКРАЇНСЬКОГО ПРОМЕТЕЯ"

Високоповажаний п. Редакторе!

„Свобода" з 11-го квітня ц. р. поінформувала своїх читачів невірно про пожежу у В-ві „Український Прометей" у Дітройті, що за неї відповідали перед судом пп. Петро Майсюра і Павло Маляр.

Я, як один із оборонців — адвокатів пп. Майсюри й П. Маляра, в ім'я правди хочу дати таке спростування до вістки на першій сторінці п. н. „Лава присяглих в Дітройті знайшла винними в підпалі видавців „Українського Прометея", рік LXIV, ч. 69 від 11 квітня 1957 р.:

1. Лава присяглих в Дітройті знайшла невинними видавців „Українського Прометея" пп. П. Майсюру й Павла Маляра в підпалі свого підприємства 4-го березня 1956 р. Лава присяглих знайшла їх винними в „підготовці" до підпалу, а це величезна різниця, бо в першому випадкові їм грозила кара від 20—40 років, а в останньому найбільше 4 роки.

2. Перші три „видвигнення" проти підсудних оскаржували їх а) у підпалі мешканевого будинку, б) в підпалі друкарні, і в) в підпалі одного й другого з наміром ошукати асекураційні товариства. Лава присяжних визнала підсудних невинними в усіх цих трьох „видвигненнях". Визнала їх винними тільки в останньому „видвигненні" — підготовці до підпалу, а не „в підпалі", як це інформує Вас „Дітройт - Ньюз" від 6 квітня 1957 р.

3) Обвинуваченням закидували, що вони забезпечили підприємство на $123,000.00, але оборона доказала, що сума забезпечення була менша, а свідки асекураційних компаній одноголосно ствердили на суді, що вони оглядали (інвестували) підприємство перед видачею асекураційних грамот і в наслідку цього видали грамоти. Згідно з цими свідченнями асекураційних агентів підприємство мало відповідну асекурацію й його вартість не була перецінена.

Не входячи в дальші деталі процесу, я прошу, в ім'я правди й справедливости, спростувати на сторінках Вашого цінного часопису згадану вище неправдиву інформацію.

З правдивою до Вас пошаною
Денис Квітковський

ЛІГ ВЕСНЯНИЙ ВЕЧІР...

Ліг весняний вечір
хусткою на плечі...
Тепло - тепло стало мені враз.
Глянула довкола, —
і немов ніколи
Не було ні смутку, ні образ.

Ліг весняний вечір
хусткою на плечі...
Кутаючись в хустку, я піду.
Може я зустріну,
хоч на мить - хвилину
Спокій...
у дрімаючім
саду...

ДІМА

Юрій Мушкетик

ГАЙДАМАКИ

(20)

„Залізняка, яко головного порушника пригранічної тиші, колесувати, живого покласти на колесо. Але замість оного, скасованого, нині не вживаного, самоважнійше бити батогом, дати сто п'ятдесят ударів і, вирізавши йому ніздрі та поставивши на лобі і щоках вказані знаки, вислати до Нерчинська в каторжну роботу навічно".

Максим нічим не виявив свого хвилювання. Тільки як почув слова „вирізати ніздрі", на його щоках виступили білі плями.

Коли полковник закінчив читати вирок, він сів на лаву і, стиснувши кулаки, прошепотів:

— Руки в мене ще будуть цілі!

Не чути більше сміху по Україні, не співають вечорами хлопці, не кружляють у танці дівчата. Нікому більше грати їм на кобзі, бо сидять кобзарі по в'язницях, чекають на кару. А які лишились, ховаються з залишками гайдамацьких чат у густих лісах, тиснуться в довгі холодні вечори до багать, тривожать сумними піснями зранені серця. Витоптала шляхта кіньми квітники попід хатами, на сміх і глум порубали шаблями червону калину попід вікнами. Сумно-сумно виють на попелищах у ясні місячні ночі собаки та сірими тінями плигають в обгорілі комини бездомні коти.

А шляхта не вгамовувалась. Кожного хоч трохи запідозреного в гайдамацтві селянина чекала страшна кара. Сотнями садовили їх на палі, вішали, вирізували ніздрі, били нагаями. Найбільше людей було страчено біля містечка Кодня, в якому засідала судова комісія. Лиха слава пішла про це невеличке містечко. Довго-довго страшним прокляттям звучали на Україні слова: „Щоб тебе Кодня не минула". За короткий час там відрубали голови сімом стам гайдамакам.

У Кодні ж судили й Гонту. Нечувану, нелюдську кару вигадала для нього озвіріла шляхта. Катування мало відбуватись чотирнадцять днів. На протязі перших восьми днів кат мав здирати паси шкіри зі спини, потім — відрубати носа, вуха, на одинадцятий день — ноги, на дванадцятий — руки, на тринадцятий — вирвати серце, і аж на чотирнадцятий відтяти голову. І вже мертвого четвертувати, а частини тіла порозвішувати над ворітьми чотирнадцятьох міст.

...Остання ніч перед катуванням. Гонта лежав горілиць на землі біля запони намету. Запона загорнулась, і крізь дірку виднів клаптик неба з великими білими зірками по ньому. Гонта довго вдивлявся в них. Йому здавалось, ніби вони то віддалялись, меркнули, то знову наближались, і тоді тремтіли, наче сльози. Над самим краєм дірки звис зажурений місяць, наче заглядав у намет. А кругом німа тиша, глухі кроки вартового офіцера.

В дальнім кутку намету лежав якийсь парубок-поляк. Його поклали сюди з наказу Стемпковського, „щоб панові полковникові було не нудно". Стемпковський гадав, що хлопець буде плакати, метатися в розпуці і цим отруїть останню ніч Гонти, зденервує його вкрай. Та Стемпковський помилився. Хлопець лежав тихо. Лише зрідка ворушився та глибоко зідхав. Він не заважав Гонті думати. Все життя пропливло перед очима полковника. Картини дитинства змінювались спогадами з часів парубкування, потім служба в надвірному війську, і знову бачив себе босоногим хлопчиком у довгій сорочці з мотузяним батогом у руці. Іноді так замислювався, що навіть забував, де знаходиться. Аж враз налітав вітер, запона вдаряла по намету, шелестіла — видива зникали. Полковник не боявся смерти, але такі тортури! Тільки б побороти біль, тільки б не показати ворогам страху. О, він знав — для шляхти не буде більшого задоволення, як побачити на його обличчі переляк, почути з його уст слова благання.

В протилежнім кутку, де лежав зв'язаний парубок, почувся приглушений стогін.

Гонта відірвався від своїх думок.

— Це ти, хлопче? Хто ти такий?

— Як хто? Гайдамака. Шваччин джура. Яном звуся.

— А мені здавалось, ніби я тебе десь бачив. Буцім у Залізняка.

— Ні, у Швачки я був. А-а! — голосно крикнув хлопець і враз стишив голос. — То ви мого брата бачили — Василя, він на мене дуже схожий.

— Може. А він де?

— Втік, мені один козак розповідав, — радісно прошепотів Ян, — нема його тутай. В Причорномор'я подався.

Настала довга мовчанка. Раптом хлопець важко відхнув і глухо, ніби видавлюючи слова з грудей, запитав:

— Дядю, дядю Гонта, а вам страшно вмирати?

— Страшно, хлопче. Та й як же інакше? Не стане, приміром, мене завтра. А сонце так само зійде, як і сходило. Люди ходитимуть, пташки співатимуть, погожому дневі радітимуть... В мене на осокорі гніздо буслі звили. Буслenята з нього такі кумедні виглядали. Смішні. Як вони літати вчилися: вилізе на край гнізда, стане і махає крильцями...

Ян слухав, і йому здавалося, ніби Гонта посміхається. Він понад силу звівся на лікті і глянув на полковника. Дійсно, на Гонтиних губах блукала задумлива усмішка. Місяць світив полковникові прямо в обличчя, і воно було бліде, аж прозоре. Тільки прямі, ледь загнуті брови виділялися на ньому та навкруг уст лягли темні тіні від вусів.

А Гонта продовжував:

— ...Полетять вони в теплі краї, і знову вернуться. А я їх вже не побачу. Люблю я життя. Гарно жити на світі. Смерть — страшна вона. Однак, боятись її нічого. Незадарма ми вмираємо. Згадають нас колись люди. Все згадають. Немалу пам'ятку ми лишаємо. Послужить вона іншим наукою. Пригадають онуки дідів своїх — і в них кров закипить. А я вірю — буде колись на землі щасливе життя. Ні воєн, ні панів, ні підпанків... Вони, вони це людей мордують. Через них життя нема.

— Пане Гонто, при такій вашій ненависті до панів, як же ви жили з ними стільки років?

— Не знаю... Як тобі сказати... Заплутався був я. Бачив усе, та сам на себеману наводив, обдурював себе. Мовляв, може так тільки здається. Споконвіку все це, і ситі і голодні... А тоді бачу — несила терпіти. Совісті замучила. Не мав я від неї спокою. Не міг більше дивитись, як пани людей мордують... — Гонта заскреготав зубами.

— Може, мотузи ріжуть, я попущу. — Біля Гонти присів навпочіпки вартовий офіцер.

Полковник здивовано глянув на нього і хитнув головою.

— Ні, не треба, — і відвернувся.

Але поручник не йшов. Він подивився у глибину намету, хвилину повагався і поквапливо зашепотів:

— Пане полковнику завтра з усім земним у вас буде покінчене. Був у вас через з діямантами й золотом, всі про це говорять. Я бідний офіцер. — Поручник знову подивився в глибину намету і оглянувся довкола. — Скажіть, де він, і я полегшу ваші муки.

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонкерс, Н. Й.

Шевченківський Концерт.

Наша громада рік-річно відсвятковує роковини автора „Кобзаря". Заходами комітету організація при церкві св. Михаїла відбуто і цього року концерт 7-го квітня в авдиторії Української - Греко-Католицької Школи. В програму входили виступи церковного хору під дир. д-ра Сохана, який з великою посвятою часу та енергії впродовж кількох місяців зорганізував новий хор, зложений переважно з молоді при участі кількох старших хористів. Був це перший громадський виступ цього ж хору, який закінчився повним успіхом. Доповіді англійською мовою виголосив п. Михайло Плятеник, а українською мр. В. Черевко. Виступила з сопрановим сольом пані О. Сохан, яка вже першою точкою „взяла публіку". Пані Кудрик віддеклямувала „Неофіти" з щитоким ій чуттям. Були деклямації шкільної молоді С. Дзиндри, А. Коцибали та І. Женецького та інших з інсценізацією „Розрита могила", яку вміло підготовив проф. В. Островський, який провадить Українознавчу Школу.

Публіки могло бути трохи більше. С. К.

Ню Йорк, Н. Й.

З життя АУПВ

23-го квітня 1957 р. в приміщенні УТІ (Ню Йорк) відбувся поширений Пленум Асоціяції Колишніх Українських Політичних В'язнів Совєтського та Інших Тоталітарних Режимів в ЗДА. Пленум розглянув заяву п. І. Шарай - Самійленко з проханням звільнити його з становища голови АУПВ в ЗДА з огляду на його відхід, вже від деякого часу, на студії. Пленум визнав підстави п. І. Шарай-Самійленко за цілком поважні та задовольнив його прохання.

В зв'язку з цим Пленум вислухав звіту п. І. Шарай-Самійленко про діяльність АУПВ за час від останнього З'їзду. Пленум відмітив цінну працю уступаючого голови п. І. Шарай-Самійленко, вкладену ним в організацію та розбудову політв'язнівського руху на еміграції, спеціяльно його велику працю, як незмінного голови АУПВ в ЗДА від заснування Асоціяції — 24 жовтня 1953 року.

Пленум одностайно виніс п. І. Шарай - Самійленко братню подяку і одноголосно обрав на становище голови АУПВ п. Г Вульбу - Боровець.

16-го квітня ц. р. в Ню Йорку Г. У. АУПВ організувала для чл. Асоціяції доповідь про останні події в московсько-комуністичній імперії (доповідач Т. Боровець). Під дискусії подано ряд цінних пропозицій щодо діяльности української еміграції в теперішній період, які запропоновано подати в формі побажань до УНР. М. Д.

Клівленд, Огайо

Вшановано пам'ять ген.-хор. Тараса Чупринки

10 березня українська громада Клівленду відзначила сьомі роковини геройської смерти сл. п. ген. Тараса Чупринки - Шухевича.

Ранком відправлено в українських церквах Клівленду Поминальні Богослуження за спокій душі генерала, в яких, крім колишніх вояків УПА, взяли теж участь представники комбатантських організацій (ОбВУА, УСС і Братства Дивізійників), представники організацій ОДВУ та ООЧСУ, а також представники молодечих організацій Пласту і СУМ-у — в одностроях.

О п'ятій годині вечора, заходом Клівлендського Відділу Товариства колишніх Вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки, при вщерть заповненій залі Українського Народного Дому, відбулася святочна академія. Академію відкрито співом американського гимну у виконанні піяніста проф. Ігора Лесика, та коротким вступним словом голови Відділу, п. Степана Золія. Колишні вояки УПА склали вінок на символічну могилу генерала, а присутні вшанували Його Пам'ять однохвилинною мовчанкою.

Промову виголосив ред. Зенон Тарнавський із Дітройту. Доповідач вдатно висвітлив постать Чупринки на тлі воєнних подій та повоєнних років, з'ясовуючи при тому вплив цієї великої людини на визвольну боротьбу та формування загального резистансу всіх Москвою поневолених народів. З черги слідував виступ чоловічого хору „Гомін", під управою проф. Ярослава Барнича. — Великий склад хору, гармонія голосів і мистецьке виконання поодиноких пісень дали змогу прослухати дбайливо підготований репертуар. На окрему увагу заслуговувало виконання пісні „У дві пари", „Марш Львів" (композиція професора Яр. Барнича), а зокрема марш із опери „Фавст" Гуно, який, при музичному супроводі проф. Ігора Лесика, випав бездоганно.

Гарне враження залишив у присутніх перший на терені Клівленду виступ відомого вже, молодого й надійного тенора, Василя Мельничина, який виконав три пісні: „За думою дума", „Минули літа молоді" та „Молитву" з „Запорожця". — Акомпаніював проф. Ігор Лесик.

Добрим доповненням до програми був виступ мандолінової оркестри доросту СУМА, під керівництвом п. Ю. Іваника, яка відіграла дві пісні (повстанську „Заплакали карі очі", і „Гей там на горі) — та поетичний монтаж у виконанні панни Надії Вовк і групи старших юначок СУМА, виведений на тлі повстанських і стрілецьких пісень, відспіваних хором „Гомін". Співом національного гимну закрито програму Академії. Т. Б

Сиракюз, Н. Й.

Свято жінки - героїні.

У неділю, 31 березня, місцевий відділ Союзу Українок Америки улаштував вечір, присвячений жінці - героїні. Вступну промову сказала п. Єва Вішко, де відзначила невід'ємну рису українки — порив до героїчних вчинків. Вся історія нашого народу з глибокої давнини і по цей день уквітчана іменами жінок - героїнь. Ось недавно до нас надійшла вістка з-поза „залізної заслони", що в таборі примусової праці Кінгірі жінки хотіли врятувати життя повсталим в'язням. П'ятсот українок сплелися руками і беззбройні стали лавою проти танків, щоб спасти повсталих чоловіків. Та аґенти МВД гірші гадів, і всі жінки були без жалю розчавлені танками.

Святочну промову зробила окружна культурно - освітня референтка СУА д-р Євгена Єржківська. В своїй доповіді вона особливо яскраво підкреслила героїзм українок. Життя нашого народу виховало в українки волю до боротьби за краще майбутнє, бо в усі часи нашого життя вона завжди була повновладним господарем у себе дома. „Будьмо ж гідними наших героїнь, щоб ніхто і ніколи не зміг показати на нас пальцем, як на негідних дочок нашої чарівної Батьківщини!" — скінчила свою промову прелеґентка.

Повною несподіванкою для нас був виступ жіночого ансамблю, музичний провід якого вела п. Галина Тір. Ансамбль проспівав: „Жалібний марш" та „По таборах і тюрмах", що опрацьовані були інж. Гапієм, художнім керівником ансамблю. Виступ дає нам надію сподіватись, що ми швидко будемо мати перший в Сиракюзах жіночий хор. Вірш Богдана Бора „500" прочитала п. Володимира Смик, і ми знову були свідками великого хисту цієї досвідченої деклляматорки. Останньою точкою свята була інсценізація поеми Кобця: „На перехресті", де ролю матері передала п. Олена Кравз, ведущою поеми була п. Оксана Федорович, а технічний бік інсценізації провів п. Круль. Сцена художньо оформлена була п. Іриною Рубич, а велику копію жінки - українки з чільної сторінки журналу „Наше життя" зробив п. Юрко Кравз.

Цей перший прилюдний виступ нашого відділу СУА є живим прикладом того буденного героїзму, що про нього ми чули у святочній доповіді, бо хто не знає навантаження нашого жіноцтва роботою і щоденними турботами за свою родину тут. Честь і хвала членкиням нашого відділу СУА, що зуміли за короткий час оформити існування свого відділу і тим дали змогу всім бажаючим присдінатись до великої мети, яка світить нашому Союзові Українок Америки. М. О.

Дітройт, Міш.

Хроніка громади.

Заходом Об'єднання Колишніх Вояків УПА, станиці в Дітройті, відбулася 24 березня ц. р. доповідь д-ра Василя Маркуся на тему „Україна в 1956 році".

Особа доповідача, що недавно приїхав з Европи до ЗДА, а також сама тема, притягнули поважний гурт людей, що цікавляться такою тематикою.

На признання заслуговує в першу чергу речевий — майже науковий підхід до справи та критичний розбір джерел інформації. Другою дуже додатньою рисою доповіді була об'єктивна згадка про політичні та суспільні чинники, які діяли в минулому році на Україні, без осібного наголошування ваги одних — та без підписування інших з національного інвентару.

Провідною думкою доповіді було ствердження факту, що, не зважаючи на дуже важкі обставини на нашій Батьківщині, життя не стоїть. Воно б'ється жвавіше в деяких ділянках — а в інших менше жваво — не раз, може, тільки тому, що про нього не дійшла до нас вістка.

Доповідач згадав коротко за відлигу і критично поставився до досить поширеної думки, немов би комуністичний режим був всесильний. На ділі, казав доповідач, тоталітарні влади мають більшу свободу дії, але вони так само є під тиском різних чинників — часом навіть таких, яких не знає вільний світ.

Слухачі набрали переконання, що в минулому році наш нарід мав черговий тяжкий рік; але він не подався під вагою тягару, яким була жорстока влада чужого окупанта. Противно, наш нарід на всіх ділянках обстоював та скріплював свої позиції, які приведуть його до реалізації ідеалу — волі і незалежности.

А. Заліський.

Пасейк, Н. Дж.

Загальні Річні Збори

6-го квітня в місцевому Народному Домі в Пасейку відбулися Загальні Річні Збори „Самопомочі", на які з'явилось багато членів. На предсідника Зборів покликано дотеперішнього голову „Самопомочі" д-ра Кобзаря, який і прочитав коротенький звіт про діяльність „Самопомочі". Діяльність та обмежилася головним чином до вербування нових членів, а то тому, що Управа змагала здобути якнайбільше їх, щоб заложити „Кредитівку". Власті не задовольнились числом 100, а зажадали 200.

Розгорнулась широка дискусія, в якій порушено цілий ряд актуальних проблем. Виказалося, що члени не поплатили своїх внесків і як доказано, причиною був слабий контакт із членами. Обговорено теж питання курсів українознавства, бо, як показалося, існує на терені аж три групи, які діють від себе незалежно. Очевидно, такий стан нестерпний і п. дир. Рудакевич докладає всіх зусиль, щоб положити кінець тому анормальному явищу.

Як делеґат від Централі „Самопомочі" виступив п. дир. Андрій Бук, який зложив привіт, дав наґану рівночасно тутешній Управі, що не вислала свого делеґата на Загальні Збори до Ню Йорку, і то тоді, коли прибули делеґати з далеких місцевостей, от хоч би з Шікаґа та Дітройту. Далі у своєму короткому рефераті ядерно насвітлив історію „Кредитівки", її завдання, а головно користь, яку вона дає нашому громадянству.

Очолив нову Управу д-р Юліян Химинець. До Управи увійшли нові люди, які, віримо, розвинуть належно діяльність і, може незабаром доведуть до того, що в Пасейку таки постане „Кредитівка", на яку люди чекають. Новій Управі бажаємо багато успіхів. п. я-к

РОСІЙСЬКА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ В „НАУЦІ ІСТОРІЇ" А. ТОЙНБІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

століття — Олександер Герцен: „Ми (тобто соціялісти-героділянці А. З.) є їхніми (тобто слов'янофілів) противниками, але противниками дуже своєрідної породи, ми маємо ту саму любов, але не той самий спосіб любови: Як двоголовий орел (державний герб царської Росії А. З.), ми дивимося в противні сторони, але серце, що б'ється у нас, одно і те саме". Другим ще більшим вузлом, що лучив усіх російських інтеліґентів, була їхня ненависть до західньої середньої верстви та її поглядів на життя. Вона у всіх них була однакова — у Герцена, слов'янофілів та нинішніх комуністів. Ця ненависть іде звичайно впарі з погордою до всього, що західнє. Герцен казав, наприклад: „В нашому (російському А. З.) житті є багато дечого недоречного, але немає там нічого простацького, нічого застоялого, нічого буржуазного. „Буржуазія несумісна з російським характером".

Що А. Тойнбі вірно описав російську інтелігенцію, видно з листування, яке він мав з князем Д. Оболенським і тими англійськими істориками, що піддержували російську інтерпретацію історичних подій. Вони не зачіпали ні причин постання, ні ролі російської інтеліґенції, але не хотіли признати суттєвої точки-візії Москви, як Третього Риму, що держить в полоні по нинішній день цю інтеліґенцію, а в простій мові означає геґемонію Москви тепер уже над цілим світом. Вони піднесли такі заміти: Ідея Третього Риму мала своїх прихильників тільки серед деяких кругів московської Церкви; московські царі ніколи урядово не проголосили себе наслідниками візантійської держави; Москва прагнула стати радше другим Києвом, як третім Римом, московські царі були байдужі аж до 18 ст. до долі візантійської держави і православних християн в Туреччині; московське самодержавство має більше своїх московських і татарських первнів, як візантійських, навіть, коли йдеться про залежність московської Церкви від держави.

Відповідаючи на ці заміти, А. Тойнбі признав деякі з них, але в чемній і недвозначній формі заявив, що вони його не переконали — що він стоїть при своїх поглядах, покликаючись на знаний історичний факт, що упадок Царгороду, тобто східньоримського цісарства, дуже глибоко потряс московськими душами, що з цього потрясення зродилося переконання, що Москва, як одинока православна держава, перейняла по Царгороді всі його права і Волею Божою призначена бути сторожем чистої православної християнської віри. Якщо є така воля Божа і така місія, то, очевидно, Москва має знайти способи і шляхи сповнення цієї місії.

Остаточні висновки будуть такі:

Російської інтеліґенції ніяк не можна ідентифікувати із західньою середньою верствою. Російська інтеліґенція ніколи не була промотором чи носієм свободолюбних ідей та демократичних інституцій, як би голосно вона про ці справи не говорила. Вона була і є льояльним виконавцем доручуваних їй державною владою завдань. Вона показала неймовірну слабість, непідготованість та брак почуття відповідальности в політичній дії за демократичними зразками в часах Керенського. Російська інтеліґенція була і є перейнята непогамованою ненавистю та погордою до західньої цивілізації з її устроєвими формами — такими, як незайманість особи, воля слова і релігії, рівність перед правом та ґарантовані політичні права. Ця ненависть така сильна, що вона встані спаралізувати всяку дію, всі відрухи та задуми по лінії демократії за західніми взірцями.

Російська інтеліґенція завжди була і є завзятим ворогом визвольних змагань українського народу.

Кінець.

ЗАМАХ НА АНТЕ ПАВЕЛІЧА

(Закінчення зі стор. 1-шої)

тів, для яких я — ворог ч. 1 Юґославське посольство поспішило заявити в пресі, що не має нічого спільного з цим замахом, бо Анте Павеліч фіґурує на інтернаціональній листі злочинців війни, і за злочини війни він має відповісти. Тому Юґославія хоче мати його живим, щоб він був належно суджений юґославським судом. Юґославія домагатиметься його видачі . . .

Юґославія вже домагалася видачі Анте Павеліча в 1951 році. Але тоді арґентинський уряд відповів, що він Анте Павеліча на арґентинській території не знайшов, і на тому справа стала. Дійсно Анте Павеліч приїхав до Арґентини і проживав в ній під прибраним іменем інж. А. Паля, і хоча арґентинська поліція дуже добре знала, хто властиво той інж. Паль, але труднощів йому не робила. Тільки, коли розпочалася була, за нового уряду, нагінка на арґентинських націоналістів, посипалися до поліції і до уряду доноси, що Анте Павеліч і інші хорватські націоналісти допомагали Перонові організувати терористичну „Націоналістичну Лігу" і взагалі були „терористами" і „злочинцями". Тоді Анте Павеліч сам з'явився був на поліції і вияснив, що з Пероном він ніколи не зустрічався, і що хорвати в „Націоналістичній Лізі" арґентинців ніякої участи не брали. Поліція зробила була докладний трус у Анте Павеліча і провадила чотири місяці докладне слідство, яке мало виявити зв'язки Анте Павеліча та інших хорватів із Пероном та його „терористичною організацією". Після того докладного дослідження Анте Павеліча залишили в спокою. Але — цікаво! — негайно по замаху в кількох арґентинських столичних щоденниках з'явилися знову статті, що осуджували не самий факт замаху на безборонну людину в темній вулиці ззаду, а жертву того замаху, витягаючи на світло денне всі ті обвинувачення, що їх арґентинська поліція була провірила і визнала необґрунтованими. Повторилася в деякій мірі історія з Шварцбартом, що вбив С. Петлюру, і що з вбивці зробився був виправданий „месник"! Проте, хорватські організації негайно зареаґували. В таких поважних органах, як „Ля Расон", „Ля Пренса", з'явилися інтерв'ю з пораненим д-ром Павелічем, в яких він знову рішуче спростував, як обвинувачення в „злочинах війни", які не від нього залежали, а були наслідком громадянської війни і революції, в якій хорвати боронили своє право на свободу і незалежність, так і співпрацю з терористичними організаціями (які ніби були організовані з його безпосередньою допомогою!) попереднього уряду Перона. Тим часом стверджується, що юґославський уряд вирішив використати замах на Анте Павеліча, щоб поновити домагання його видачі, бо тепер, мовляв, арґентинська поліція не може вже вимовлятися тим, що вона його не знає і не могла знайти. Та можна сумніватися, чи арґентинський уряд погодиться на видачу комуністичному урядові того антикомуніста, яким завжди був д-р Анте Павеліч, і то тим більше, що між Арґентиною і Юґославією не існує ніякого договору про видачу „злочинців". Треба думати, що на користь д-ра Анте Павеліча піде і факт усе більш рішучої антикомуністичної настанови арґентинського уряду, який сповістив 12 квітня, що, з огляду на те, що комуністичні керівники, виконуючи накази ззовні, провадять діяльність, що загрожує безпеці держави, був примушений перепровадити на всій арґентинській території акцію трусів і арештів, внаслідок якої арештовано 360 провідників комуністичного руху та зачинено 56 його осередків. Одночасно з тим арґентинська делеґація на III Антикомуністичному Конгресі в Лімі, що поборює „комуністичну інфільтрацію в Америці", запропонувала домагатися від усіх тих урядів Америки, що ще підтримують дипломатичні і комерційні відносини з СССР та його сателітами, пірвати ті зносини, бо вони служать для творення пляцдармів комунізму. Цю пропозицію конґрес схвалив одноголосно. Треба, отже, думати, що тепер в Арґентині не надто сприятлива атмосфера для того, щоб можна було відомого антикомуністичного діяча, який саме впав жертвою комуністичного замаху, передавати в руки комуністичного „суду".

Євген Онацький

● **В домі для старців у Пойнт о Трамбел, Квібек, Канада**, вибухла пожежа, під час якої згинуло 14 осіб, а 13 вдалося врятуватись. Причина пожежі — несправність електричних проводів.

● **У зв'язку зі справою засудження на смерть в Каліфорнії** бандита Чессмана рабін Джуліюс А. Лайберт відмовився зізнавати перед „детектором брехні", заявивши, що він — слуга Божий, і йому треба вірити на слово. „Якщо слуга Божий, рабін, священик чи проповідник, не заслуговує на довір'я, то треба зняти з нього духовні ризи" — заявив Лайберт.

● **В Оклагома Ситі** два дев'ятирічні хлопці стріляли з луків. Один з них випустив стрілу вгору, яка, впавши на товариша, загналася йому в голову. Потерпілого лікар мусів оперувати.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

• РОЗШУКИ •

Пошукую ПЕТРА КОГУТА з Манаєва, пов. Зборів, Зах. Україна, забраного на роботу до Німеччини та МЕЛЬНИЧЕНКА, з села Гнидова, пов. Зборів, Зах. Україна. Прошу голоситись на адресу:
Anastazija SEVETZ
60 Humphrey St.,
Hartford, Conn.
Проситься про передрук в інших часописах.

Пошукую душпастиря о. ПЕЛЕХА, щоб відписав до мене і подав свою адресу, а я передам з Краю добру відомість. Моя адреса:
Michael MACIACH
181 Beackon Ave.
Jersey City 6, N. J.

СТЕФАНА МАЛАНЧУКА з Шикаґо, Ілл., прошу зголоситися до мене на понижчу адресу. Я маю радісну відомість — Твоя жінка і двоє дітей живуть у Старім Краю. Жінка, як і діти благають від Тебе допомоги.
H. S. P. O. Box 44
Hightstown, N. J.

Розшукую рідного брата СЕРГІЯ МАНТИКА з села Пасіка, Грубешівського повіту, Холмщина, якого забрали німці з його другом Володимиром Соколюком. Обидва, правдоподібно, були в Німеччині та Франції. Хто знав би про них, ласкаво прошу писати на адресу.
Володимир МАНТИКА
P. O. Box 271
Petersburg, Virginia, USA
Заграничні і заокеанські часописи, прошу ласкаво про передрук.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

У Німеччині продовжується полеміка між урядом і вченими

Бонн. — Західньо-німецькі вчені фізики, які в п'ятницю минулого тижня збірною заявою, за підписами 18-ох найбільших фахівців, в тому числі 4-х лавреатів Нобля, виступили були проти озброювання нової німецької армії атомовою зброєю, відповіли в минулу неділю на закиди канцлера Аденауера. Вони твердять, що канцлер Аденауер неправильно жалувався, що вони, вчені, заскочили його своєю несподіваною заявою, бо — твердять учені — вони подали свої завваги про небезпеку для цілого народу від атомової зброї ще в грудні мин. року міністрові оборони Штравсові. Проф. Отто Ган, лавреат Нобля з ділянки фізики, заявляє тепер, що канцлер Аденауер неправильно відсуджує науковців від права вмішуватись в справу озброєння армії, бо, мовляв, для нього, вченого, який промостив шлях науці про атоми й послідовно, вможливив добування з атому енерґії для нищівної зброї, — це справа совісти перестерігати людство. Вибух атомової бомби над Гірошімою в 1945 році і страшні наслідки тієї одної бомби так потрясли професором Ганом і його колеґами із студій над атомами, що вони — за їх теперішньою заявою — почуваються частинно винуватими у тій людській трагедії. Проф. Карль фон Вайсзекер признає трудність цієї проблеми, але твердить, що це просто їх обов'язок забрати голос в цій справі.

● **Суддя у Венеції** відклав на два тижні судовий процес, який кілька тижнів ведеться у справі таємничої смерти Вільми Монтезі, красуні, що її знайдено мертвою 9 квітня 1953 р. на морському пляжі. Прокуратура розпочала нове слідство проти дядька вбитої, його нареченої і її сестри, що їх прокуратор назвав після переслухання „найбільшими брехунами". Цей процес тримає італійське громадянство у великому напруженні.

● **Східньо - німецьке військо** та „народня міліція" з озброєних комуністичних робітників перевели у Східньому Берліні маневри, в яких одною стороною були вірні комвладі війська, а другою — „фашистські контрреволюціонери", які нібито зробили повстання і захопили деякі державні будинки. „Повстанці" наслідували тактику мадярських борців за свободу.

• РОЗШУКИ •

Пошукую: ЄВА ШТЕЛЬМА і АННА ПОПИК, обидві зі села Ясла Катана, по-батькові називаються Федорівні. Маю із дому вістки, тому прошу писати на мою адресу:
Michael SZYMANSKI
R. F. D. 2 Granbury, N. J.
Phone: Monmouth Jct. 7-3574

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, відбудуться в Великодню суботу 20-го квітня, в домі УАГорожан при 847 N. Franklin St., від год. 5 до 7-ої веч. Крім інкасування членських вкладок, секретар Б-ва буде також приймати датки на Великодню Писанку на потреби ЗУАДК. — Д-р Вол. Галан, гол.; Мих. Ковальчук, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Збори за 1-ий квартал Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 234, відбудуться в суботу 20-го квітня, о год. 7-ій веч., в УНДомі. Проситься всіх членів прибути. Буде звіт за 1-ий квартал та є багато важливих справ до полагодження. — І. Іваник, фін. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 332, повідомляє всіх членів, що звичайні місячні членські збори відбудуться в суботу 20-го квітня 1957 р., о год. 7-ій веч, в залі УНДому. — І. Кепша, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Повідомляється всіх членів Т-ва „Любов", Відд. 370, що збирання вкладок прийматиметься в неділю 28-го квітня 1957 р., в церковній залі при 127 Парк вул., від год. 9-ої рано аж до закінчення Богослужб. Проситься всіх членів прийти та й вирівняти свої залеглості. — В. Гіна, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Т-ва ім. І. Франка, Відд. 271, що місячні збори не відбудуться в неділю 21-го квітня, з огляду, що на цю неділю припадає Великдень, а перенесено на неділю 28-го квітня, о год. 2-ій по пол. в залі Лакаванна Еве. — А. Теплюх, предс. І. Гуцул, кас.; І. Чопко, секр.

МІЛВІЛЛ, Н. Дж. — Звичайні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 347 відбудуться на один тиждень пізніше, з уваги на наші Великодні Свята. Збори відбудуться у неділю 28-го квітня, о год. 2-ій по пол., в залі як звичайно. Просимо всіх членів прибути. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Б-во св. Димитрія, Відд. 288, повідомляє, що з огляду на те, що в третю неділю місяця припадають Великодні Свята, місячні збори відбудуться в суботу 27 квітня, о год. 7-ій веч. Просимо, щоб всі члени явилися, бо є важливі справи до полагодження. — М. Брус, предс.; Б. Заґвоський, кас.; Д. Мушастий, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

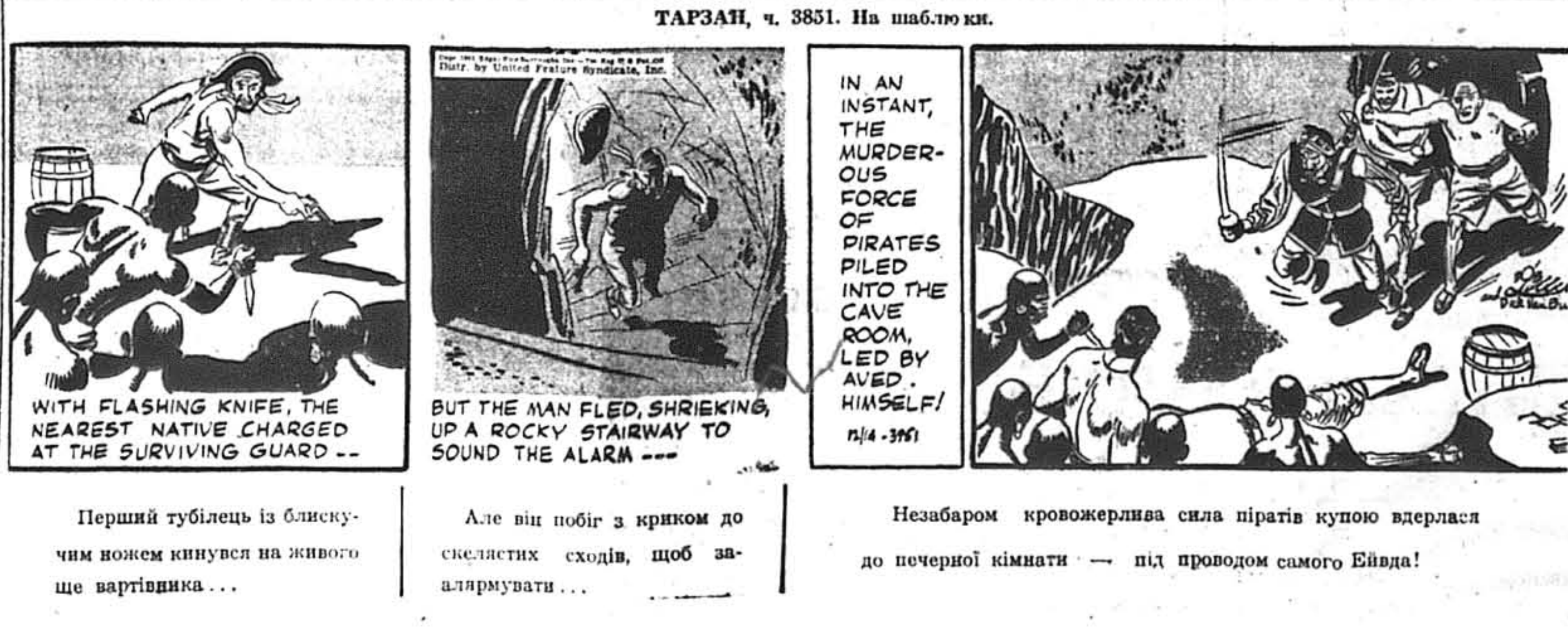
✝

Посмертна Згадка

МАРІЯ ГОЛУБКО, членка Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42 УНСоюзу в Пассейку, Н. Дж, померла 17-го лютого 1957 р., по довгій і тяжкій хворобі. До УНСоюзу вступила 1923 р. Покійна народилася в Шамокін, Па. Полишила в смутку чоловіка Михайла, три доньки Стефанію, Лавру і Розалію, 5 внуків і 3 сестри, з яких одна є в Канаді, а дві на Україні. Похорон відбувся 20-го лютого з пох. заведення до греко-кат. церкви св. о. Николая, з великою участю членів, родини і знайомих, на цвинтар St. Mary Cemetery Lodi, N. J. — В. Й П.

П. Головачук, секр.

ТАРЗАН, ч. 3851. На шаблюки.

Перший тубілець із блискучим ножем кинувся на живого ще вартівника . . .

Але він побіг з криком до скелястих сходів, щоб заалярмувати . . .

Незабаром кровожерлива сила піратів купою вдерлася до печерної кімнати — під проводом самого Ейіда!